

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission kanssa Euroopan yhteisöjen komission valtuuskunnan perustamisesta Suomeen ja sen erioikeuksista ja vapauksista Suomessa tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen hallituksen ja Euroopan yhteisöjen komission välillä 6 päivänä marraskuuta 1992 allekirjoitetun, Euroopan yhteisöjen komission valtuuskunnan perustamista Suomeen ja sen erioikeuksia ja vapauksia Suomessa koskevan sopimuksen eräät määräykset. Sopimuksen mukaan Suomi hyväksyy komission valtuuskunnan perustamisen, tunnustaa Euroopan yhteisöt oikeushenkilöiksi ja myöntää edustustolle, sen päällikölle ja muulle lähetetyille henkilökunnalle diplomaattisia suhteita kos-

kevan Wienin yleissopimuksen mukaiset oikeudet ja edut.

Sopimus tulee voimaan 30 päivää sen jälkeen, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen sopimuksen voimaantulon edellyttämien toimenpiteiden tulleen suoritetuiksi.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin sopimus.

YLEISPERUSTELUT

1. Valtuuskunnan perustamisen tausta ja asian valmistelu

Euroopan yhteisöjen (EY) — Euroopan hiili- ja teräsyhteisö, Euroopan talousyhteisö ja Euroopan atomienergiayhteisö — komissiolla on keskeinen asema EY:n ulkosuhteiden hoidossa. Komissio vastaa muun ohessa yhteisöjen tekemien kansainvälisten sopimusten toimeenpanosta. EY:n ulkomaanedustus on järjestetty asemamaasta riippuen joko suurlähetystöä tai kehitysyhteistyötoimipistettä vastaavien edustustojen, komission valtuuskuntien kautta. Komission valtuuskuntia toimii jäsenmaiden lisäksi jo 110 maassa. Yli sadalla valtiolla tai kansainvälisellä järjestöllä on pysyvä diplomaattinen edustusto EY:n päämajassa Brys-

seissä. Suomella on ollut Euroopan yhteisöihin akkreditoitu suurlähettiläs vuodesta 1964 lähtien. Pysyvä edustusto Euroopan yhteisöissä perustettiin vuonna 1985.

Komission valtuuskunnilla on asemamaassaan yleensä diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen mukainen diplomaattinen status. Jäsenmaissa tämä perustuu Euroopan yhteisöjen erioikeuksia ja vapauksia koskevaan pöytäkirjaan vuodelta 1965. Yhteisöjen ulkopuolisissa maissa komission valtuuskunnat perustetaan komission ja vastaanottajamaan välisellä sopimuksella, johon tavanomaisesti kuuluvan määräyksen mukaan komission valtuuskunnan jäsenillä on sama diplomaattinen asema, jota vastaanottajamaan edustajat nauttivat EY:n jäsenmaissa. Komission valtuuskun-

nat ovat asemapaikoissaan toimivaltaisia kaikissa kysymyksissä, joissa toimivalta Rooman sopimuksen tai muun EY:n perussopimuksen mukaan kuuluu yhteisöille.

EY:n komissio teki keväällä 1992 Suomelle esityksen Euroopan yhteisöjen komission valtuuskunnan perustamisesta Helsinkiin. Valtuuskunnan perustamista ja sen erioikeuksia ja vapauksia Suomessa koskeva sopimus valmisteltiin ulkoasiainministeriön ja EY:n komission edustajien kesken ja se allekirjoitettiin Brysselissä 6 päivänä marraskuuta 1992.

Hallituksen esitys on valmisteltu virkатыönä ulkoasiainministeriössä. Sopimuksesta on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä, sisäasiainministeriöltä ja tullihallitukselta, jotka ovat puoltaneet sen hyväksymistä.

2. Sopimuksen pääasiallinen sisältö

Sopimus määrittelee Euroopan yhteisöjen samoin kuin komission valtuuskunnan ja sen henkilökunnan aseman Suomessa. Euroopan yhteisöt ovat kansainvälisen oikeuden tarkoitamassa mielessä itsenäisiä subjekteja, joilla voi olla oikeuksia ja velvollisuuksia valtioihin ja kansainvälisiin järjestöihin nähden. Sopimuksen 2 artiklan mukaan Euroopan hiili- ja teräsyhteisö, Euroopan talousyhteisö ja Euroopan atomienergiayhteisö ovat kukin oikeushenkilöitä Suomen alueella ja niillä on oikeus komission edustamana tehdä sopimuksia, hankkia ja hallita kiinteää ja irtainta omaisuutta sekä ryhtyä oikeudenkäyntitoimiin.

Sopimuksen 3 artiklan mukaan komission valtuuskunta, sen päällikkö, jäsenet ja heidän perheenjäsenensä nauttivat samoja erioikeuksia ja vapauksia ja ovat samojen velvoitteiden alaisia kuin Suomeen akkreditoidut valtioiden diplomaattiset edustustot ja niiden henkilöstö. Nämä erioikeudet, vapaudet ja velvoitteet perustuvat Wienissä vuonna 1961 tehtyyn diplomaattisia suhteita koskevaan yleissopimukseen (SopS 3—4/1970). Wienin yleissopimuksen muita määräyksiä sovelletaan EY:n komission valtuuskuntaan mutatis mutandis. Sopimuksen 4 artiklan mukaan Suomi tunnustaa EY:n virkailijoilleen myöntämän matkustusasiakirjan pätevyyden. Lisäksi sopimus sisältää määräysten riitojen ratkaisutiestä.

Sopimuksen 3 artiklan nojalla valtuuskunnan toimitilat samoin kuin sen päällikön virka-asunto ovat vapautettuja kaikista valtiollisista

ja kunnallisista veroista ja maksuista lukuunottamatta palvelumaksuja. Myös ne maksut, joita valtuuskunta perii tehtäviensä hoidosta, ovat vapaat verosta. Valtuuskunnalla on lisäksi oikeus tuoda tullittia ja verotta maahan ne esineet, jotka on tarkoitettu valtuuskunnan viralliseen käyttöön.

Valtuuskunnan toimitilat ja sen päällikön virka-asunto, omaisuus ja kulkuvälineet ovat loukkaamattomia, eikä niihin saa kohdistaa etsintä-, pakko-otto-, takavarikointi- tai täytöntöönpanotoimia. Komission valtuuskunnalla ja sen päälliköllä on oikeus käyttää Euroopan yhteisöjen lippua sekä valtuuskunnan toimitiloissa että päällikön virka-asunnossa ja kulkuvälineessä.

Valtuuskunnan jäsenten erioikeudet ja vapaudet määräytyvät sen aseman mukaan, joka heillä on valtuuskunnassa. Laajimpia erioikeuksia nauttivat valtuuskunnan päällikkö ja häneen rinnastettavat valtuuskunnan jäsenet perheenjäsenineen. Nämä henkilöt nauttivat eräin poikkeuksin vapautusta kaikista valtiollisista ja kunnallisista maksuista ja veroista sekä sosiaaliturvamaksuista. Heillä on lisäksi oikeus tuoda tullittia ja verotta maahan henkilökohtaiseen käyttöönsä tarkoitettuja esineitä. Valtuuskunnan päällikön ja muiden virkamiesjäsenten ja heidän perheenjäsentensä henkilö on koskematon. Heidä ei voida pidättää eikä heidän vapauttaan voi muutoin riistää. Heidän yksityisasuntonsa ja omaisuutensa nauttivat samanlaista koskemattomuutta kuin valtuuskunnan tilat ja omaisuus. Mainitut henkilöt nauttivat vapautta Suomen rikosoikeudellisesta tuomiovallasta ja eräin poikkeuksin myös siviili- ja hallinto-oikeudellisesta tuomiovallasta. He eivät myöskään ole velvollisia todistamaan tuomioistuimessa.

Valtuuskunnan hallinnollisen ja teknisen henkilökunnan jäsenet samoin kuin heidän talouteensa kuuluvat perheenjäsenet nauttivat näitä erioikeuksia ja vapauksia seuraavin rajoituksin: vapautus siviili- ja hallinto-oikeudellisesta tuomiovallasta koskee vain heidän virkatehtäviensä ja tulli- ja verovapaus vain muuttotavaroita. Palveluskunnan jäsenet ovat vapautettuja tuloverosta ja sosiaaliturvamaksusta. He nauttivat koskemattomuutta vain virkatehtäviensä osalta.

Mitään edellä mainituista erioikeuksista ja vapauksista ei myönnetä Suomen kansalaisille.

Diplomaattisia suhteita koskevasta Wienin yleissopimuksesta johtuu myös yleinen velvoite

kaikille erioikeuksiin ja vapauksiin oikeutetuille komission valtuuskunnan jäsenille noudattaa Suomen lakeja ja määräyksiä ja olla puuttumatta Suomen sisäisiin asioihin.

3. Sopimuksen merkitys

Sopimus määrittelee EY:n komission valtuuskunnan, sen päällikön, henkilökunnan ja näiden perheenjäsenten oikeudellisen aseman Suomessa ja on edellytyksenä valtuuskunnan perustamiselle Suomeen. Komission valtuuskunta ja sen jäsenet saavat sopimuksen nojalla varsin laajat Suomen valtion lainkäyttövaltaa koskevat erioikeudet ja vapaudet. Vuoden 1961 Wienin yleissopimusta, joka koskee valtioiden välisiä diplomaattisia suhteita, sitoudutaan so-

veltamaan kansainvälisen hallitustenvälisen järjestön edustustoon. Kysymys on kuitenkin kansainvälisesti varsin laajasti tunnustetusta käytännöstä. Suomen hallituksen ja EY:n komission kesken valmisteltu sopimus vastaa kaikilta olennaisilta osin muiden EY:n ulkopuolisten maiden vastaavia sopimuksia. EY:n komission valtuuskunnan perustaminen Helsinkiin edistää osaltaan suhteiden kehittämistä Suomen ja Euroopan yhteisöjen välillä.

4. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

1 artikla. Suomen hallitus suostuu siihen, että Suomen alueelle perustetaan EY:n komission valtuuskunta.

2 artikla. Tämän artiklan mukaan Euroopan yhteisöt — Euroopan hiili- ja teräsyhteisö, Euroopan talousyhteisö ja Euroopan atomienergiayhteisö — ovat Suomessa oikeushenkilöitä. Yhteisöillä on komission edustamana toimivalta tehdä sopimuksia, hankkia ja hallita kiinteää ja irtainta omaisuutta ja ryhtyä oikeudenkäyntitoimiin.

3 artikla. EY:n edustusto rinnastetaan 3 artiklan nojalla Suomeen akkreditoituihin vieraiden valtioiden edustustoihin. Artiklan 1 kappaleen mukaan valtuuskunta, sen päällikkö ja jäsenet samoin kuin heidän talouteensa kuuluvat perheenjäsenet nauttivat Suomessa niitä oikeuksia, erioikeuksia ja vapauksia ja ovat niiden velvoitteiden alaisia, joista määrätään diplomaattisia suhteita koskevassa vuoden 1961 Wienin yleissopimuksessa ja jotka sen mukaisesti kuuluvat Suomeen akkreditoituille edustustoille, näiden edustustojen päälliköille ja jäsenille sekä heidän talouteensa kuuluville perheenjäsenille. Tässä kappaleessa tarkoitettuja erioikeuksia ja vapauksia ei kuitenkaan myönnetä Suomen kansalaisille.

Wienin yleissopimuksen mukaan diplomaattisen edustajan perheenjäsen nauttii kyseessä olevia erioikeuksia ja vapauksia ellei hän ole vastaanottajavaltion kansalainen. Hallinnollisen tai teknisen henkilökunnan jäsen perheenjäsenineen samoin kuin palveluskunnan jäsen nauttivat niitä vain, jolleivät he ole vastaanottajavaltion kansalaisia tai asu siellä vakinaisesti. Näitä määräyksiä sovelletaan 1 kappaleen nojalla myös EY:n komission valtuuskunnan jäseniin ja palveluskuntaan, minkä lisäksi 1 kappaleen viimeinen lause rajaa erioikeuksiin ja vapauksiin oikeutettujen henkilöiden joukosta myös sellaiset diplomaattiseen edustajaan verrattavat edustuston jäsenet, jotka ovat Suomen kansalaisia. Sen sijaan Suomessa pysyvästi asuva ulkomaalainen nauttii mainittuja erioikeuksia ja vapauksia kuuluessaan edustuston diplomaattiseen henkilökuntaan.

Artiklan 2 kappaleen mukaan Wienin yleissopimuksen muita määräyksiä sovelletaan EY:n valtuuskuntaan soveltuvin osin.

Artiklan 3 kappaleen mukaan mainitut erioikeudet ja vapaudet myönnetään sillä edellytyksellä, että EY:n jäsenvaltiot myöntävät samat erioikeudet ja vapaudet Suomen edustustolle, sen päällikölle ja jäsenille sekä heidän talouteensa kuuluville perheenjäsenille.

4 artikla. Tämän artiklan mukaan Suomen

hallitus tunnustaa matkustusasiakirjaksi laissez-passier'n, jonka Euroopan yhteisöt antaa virkamiehilleen ja muille toimielintensä palveluksessa oleville henkilöille. Määräys ei muuta Suomen viranomaisten nykyistä käytäntöä.

5 artikla. Sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat riidat ratkaistaan molempien sopimuspuolten välisin neuvotteluin sovittelu- ratkaisuun pääsemiseksi.

6 artikla. Tämä artikla sisältää tavanomaiset voimaantulomääräykset.

2. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Diplomaattisia suhteita koskeva vuoden 1961 Wienin yleissopimus koskee vain valtioiden diplomaattisia edustustoja, minkä vuoksi sen soveltaminen EY:n komission valtuuskuntaan merkitsee sopimuksen soveltamisalan laajentamista. Wienin yleissopimuksen voimaansaattamislain (71/1969) mukaan määräyksiä yleissopimuksen määräysten soveltamisesta voidaan antaa asetuksella. Tämän säännöksen ei kuitenkaan voida katsoa valtuuttavan sopimuksen soveltamisalan laajentamiseen valtioiden lisäksi kansainvälisiin järjestöihin. Ulko-

valtojen diplomaattisia ja muita edustustoja koskevasta tullittomuudesta ja verovapaudesta säädetään lisäksi tulliverolaissa (575/78), tulo- ja varallisuusverolaissa (1240/88) sekä laissa moottoriajoneuvoverosta (722/66). Nämäkin lait koskevat vain valtioiden edustustoja sekä tulo- ja varallisuusverolaki lisäksi eräitä erikseen mainittuja kansainvälisiä järjestöjä, minkä vuoksi sopimus myös niiden kanssa ristiriidassa olevana kuuluu lainsäädännön alaan.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 § mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Brysselissä 6 päivänä marraskuuta 1992 Suomen hallituksen ja Euroopan yhteisöjen komission välillä Euroopan yhteisöjen komission valtuuskunnan perustamisesta Suomeen ja sen etuoikeuksista ja vapauksista Suomessa tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska kysymyksessä oleva sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Euroopan yhteisöjen komission kanssa Euroopan yhteisöjen komission valtuuskunnan perustamisesta Suomeen ja sen erioikeuksista ja vapauksista Suomessa tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Brysselissä 6 päivänä marraskuuta 1992 Suomen tasavallan hallituksen ja Euroopan yhteisöjen komission välillä Euroopan yhteisöjen komission valtuuskunnan perustamisesta Suomeen ja sen erioikeuksista ja vapauksista Suomessa tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ulkoasiainministeri *Paavo Väyrynen*

SOPIMUS

Suomen tasavallan hallituksen ja Euroopan yhteisöjen komission välillä Euroopan yhteisöjen komission valtuuskunnan perustamisesta Suomeen ja sen erioikeuksista ja vapauksista Suomessa

Suomen tasavallan hallitus ja Euroopan yhteisöjen komissio (jäljempänä komissio),

jotka haluavat entisestään lujittaa ja kehittää Suomen tasavallan ja Euroopan yhteisöjen välisiä ystävällisiä suhteita ja yhteistyötä, ja

jotka tahtovat määritellä ehdot, jotka koskevat komission valtuuskunnan perustamista Suomen tasavallan alueelle, sekä tämän valtuuskunnan erioikeuksia ja vapauksia koskevat ehdot, ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Suomen tasavallan hallitus antaa suostumuksensa siihen, että Suomen tasavallan alueelle perustetaan komission valtuuskunta.

2 artikla

1. Euroopan yhteisöt — Euroopan hiili- ja teräsyhteisö, Euroopan talousyhteisö ja Euroopan atomienergiayhteisö — ovat kukin oikeushenkilöitä Suomen tasavallan alueella.

AGREEMENT

between the Commission of the European Communities and the Government of the Republic of Finland on the Establishment and the Privileges and Immunities of the Delegation of the Commission of the European Communities in the Republic of Finland

The Commission of the European Communities (hereinafter referred to as the Commission) and the Government of the Republic of Finland,

desirous of further strengthening and developing the friendly relations and cooperation between the European Communities and the Republic of Finland,

wishing to lay down terms concerning the establishment on the territory of the Republic of Finland of a Delegation of the Commission and concerning the privileges and immunities of that Delegation, have agreed as follows:

Article 1

The Government of the Republic of Finland hereby agrees to the establishment on the territory of the Republic of Finland of a Delegation of the Commission.

Article 2

1. The European Communities — the European Coal and Steel Community, the European Economic Community and the European Atomic Energy Community — shall each have legal personality on the territory of the Republic of Finland.

2. Yhteisöillä on komission edustamana toimivalta tehdä sopimuksia, hankkia ja hallita kiinteää ja irtainta omaisuutta siten kuin niiden tehtävien asianmukainen suoritus edellyttää ja Suomen tasavallan lainsäädännön asettamien oikeudellisten ja hallinnollisten vaatimusten mukaisesti, sekä käydä oikeutta.

3 artikla

1. Komission valtuuskunta, sen päällikkö ja jäsenet sekä heidän talouteensa kuuluvat perheenjäsenet nauttivat Suomen tasavallan alueella niitä oikeuksia, erioikeuksia ja vapauksia ja ovat niiden velvoitteiden alaisia, joista määrätään vuoden 1961 diplomaattisia suhteita koskevassa Wienin yleissopimuksessa ja jotka sen mukaisesti kuuluvat Suomen tasavaltaan akkreditoiduille edustustoille, näiden edustustojen päälliköille ja jäsenille sekä heidän talouteensa kuuluville perheenjäsenille. Tässä kappaleessa tarkoitettuja erioikeuksia ja vapauksia ei myönnetä Suomen tasavallan kansalaisille.

2. Muita vuoden 1961 diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan mutatis mutandis.

3. Mainitut oikeudet ja erioikeudet ja vapaudet myönnetään sillä edellytyksellä, että Euroopan yhteisöjen jäsenvaltiot Brysselissä 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehtyyn Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamista koskevaan sopimukseen liitetyn Euroopan yhteisöjen erioikeuksia ja vapauksia koskevan pöytäkirjan 17 artiklan mukaisesti myöntävät samat erioikeudet ja vapaudet Suomen tasavallan edustustustolle, sen päällikölle ja jäsenille sekä heidän talouteensa kuuluville henkilöille.

4 artikla

Suomen tasavallan hallitus tunnustaa matkustusasiakirjaksi *laissez-passer*n, jonka Euroopan yhteisöt antaa virkamiehilleen ja muille toimielintensä palveluksessa oleville henkilöille.

2. The Communities shall have the capacity to conclude contracts, to acquire and dispose of immovable and movable property as necessary for the effective fulfilment of their duties, in accordance with the procedural and administrative requirements imposed by the law of the Republic of Finland, and to conduct legal proceedings, and shall be represented for that purpose by the Commission.

Article 3

1. The Delegation of the Commission, its head and its members, as well as the members of their families forming part of their respective households, shall, on the territory of the Republic of Finland, enjoy such rights, privileges and immunities and be subject to such obligations as correspond to those laid down in the Vienna Convention of 1961 on Diplomatic Relations and respectively accorded to and assumed by Diplomatic Missions accredited to the Republic of Finland, the heads and members of those Missions, as well as the members of their families forming part of their respective households. The privileges and immunities referred to in this paragraph shall not be accorded to persons who are nationals of the Republic of Finland.

2. The other provisions of the Vienna Convention of 1961 on Diplomatic Relations shall be applicable mutatis mutandis.

3. Those rights and privileges and immunities shall be accorded on condition that, in conformity with the provisions of Article 17 of the Protocol on the privileges and immunities of the European Communities annexed to the treaty establishing a single Council and a single Commission of the European Communities done at Brussels on 8 April 1965, the Member States of the European Communities accord the same rights and privileges and immunities to the Mission of the Republic of Finland, to its head and to its members, as well as to the members of their families forming part of their respective households.

Article 4

The Government of the Republic of Finland hereby recognizes the *laissez-passer* issued by the European Communities to officials and other servants of its institutions as a valid travel document.

5 artikla

Tämän sopimuksen soveltamista tai tulkin-
taa koskevat riidat ratkaistaan molempien so-
pimuspuolten välisin neuvotteluin sovittelurat-
kaisuun pääsemiseksi.

6 artikla

Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen tämän
sopimuksen voimaantulon edellyttämien toi-
menpiteiden suorittamisesta. Sopimus tulee voi-
maan 30 päivää sen jälkeen, kun jälkimmäinen
ilmoituksista on vastaanotettu.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, asian-
mukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet
tämän sopimuksen.

Tehty Brysselissä 6 päivänä marraskuuta
1992 kahtena suomen- ja englanninkielisenä
kappaleena, jotka molemmat ovat yhtä todis-
tusvoimaiset.

Suomen tasavallan hallituksen
puolesta

Erkki Liikanen

Euroopan yhteisöjen komission
puolesta

Horst Krenzler

Article 5

Any dispute concerning the interpretation or
application of this Agreement shall be settled
by consultations between the two Parties with
the aim of arriving at a conciliation.

Article 6

Each Contracting Party shall notify the other
of the completion of the respective procedures
necessary for the approval of the present
Agreement, which will enter into force 30 days
after the reception of the second notification.

In witness whereof the undersigned, duly
authorized to this effect, have signed this
Agreement.

Done at Brussels on 6 november 1992 in
duplicate in the English and Finnish languages,
both texts being equally authentic.

For the Government of the Republic of
Finland

Erkki Liikanen

For the Commission of the European
Communities

Horst Krenzler